

ความเป็นมาของเทศบาลตำบลสะเดา

ตำบลสะเดา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลสะเดาในครั้งแรกซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๖ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๔๘๒ ขณะนั้นมีพื้นที่จำนวน ๓๕๕ ตารางกิโลเมตร โดยได้กำหนดเขตเทศบาลตำบลสะเดา จังหวัดสงขลาไว้ดังนี้ คือ

ด้านใต้

ตั้งแต่หลักเขตที่ ๑ ซึ่งอยู่ทางด้านใต้ห่างจากสะพานคอนกรีตในหมู่บ้านทับโกบประมาณ ๘ กิโลเมตร ถัดตามเส้นแบ่งระหว่างรัฐปัลลิสกับรัฐไทรบุรีของอังกฤษ ไปทางทิศตะวันออกจดหลักเขตที่ ๒ ตามเขตแดนระหว่างอำเภอสะเดากับรัฐไทรบุรีของอังกฤษและอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ที่เขาบาตูกา

ด้านเหนือ

จากหลักเขตที่ ๓ ถัดตามเส้นแบ่งเขตระหว่าง ตำบลสะเดากับตำบลปริก อำเภอสะเดาไปทางทิศตะวันตก จดหลักเขตที่ ๔ ตรงเขตแดนระหว่างตำบลสะเดากับตำบลปริกและตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา

ด้านตะวันออก

จากหลักเขตที่ ๒ ถัดตามเส้นภูเขาน้ำค้าง แบ่งเขตระหว่างอำเภอสะเดากับอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ไปทางทิศเหนือจดหลักเขตที่ ๓ ตรงเขตแดน ระหว่างตำบลสะเดากับตำบลปริก อำเภอสะเดา ที่ควนปลา

ด้านตะวันตก

จากหลักเขตที่ ๔ ถัดตามเส้นแบ่งเขตระหว่างตำบลสะเดากับตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดาและรัฐเปอร์ลิสของอังกฤษ ขนานและห่างจากทางรถไฟสายใต้ตอนภาคใหญ่- ปาดังเบซาร์ ๔ กิโลเมตร ไปทางใต้จนบรรจบกับหลักเขตที่ ๑

คณะเทศมนตรีชุดแรกของเทศบาลตำบลสะเดาในสมัยนั้น (พ.ศ.๒๔๘๒) ประกอบด้วย ขุนวิเทศชน
วิจารณ์เป็นนายกเทศมนตรี หมื่น ผาสุกเชิด และ นายทองคำ กาญจนโรจน์ เป็นเทศมนตรี นายเปลี่ยน บุญ
นวล เป็นปลัดเทศบาล

ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาที่นายชาติ บุญขริตพันธุ์ เป็นนายอำเภอ

ผู้เขียนเป็นชวานาทวีโดยกำเนิด มาอยู่ที่ อำเภอสะเดาตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๕๕ หลังจากตั้ง
เทศบาลมาแล้ว ๗ ปี โดยมาอยู่ที่บ้านของขุนวิเทศชนวิจารณ์ อดีตนายด่านตรวจคนเข้าเมืองสะเดาและ
นายกเทศมนตรีตำบลสะเดา ที่บ้านของขุนวิเทศชนวิจารณ์นี่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมในสมัย
นั้น ชื่อว่าโรงเรียนสะเดามัธยมวิทยา

โดยมีคุณเจริญ ณ สงขลา (อดีตเทศมนตรีตำบลสะเดา) เป็นเจ้าของและผู้จัดการ โรงเรียนนี้ได้เลิกกิจการ
มาแล้ว ประมาณ ๖๐ ปี

ในสมัยนั้นขุนวิเทศชนวิจารณ์เป็นผู้ที่มีที่ดินมากคนหนึ่ง เพราะที่ดินบริเวณ "ซอยเอี่ยมใจ" ทุกสาย
ขยายออกไปทางทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นที่ดินของขุนวิเทศชนวิจารณ์ทั้งหมดรวมเนื้อที่ประมาณ ๒๐๐ ไร่
และเหตุที่ได้ตั้งชื่อถนนว่า "ซอยเอี่ยมใจ" เพราะ ภรรยาของขุนวิเทศชนวิจารณ์ชื่อคุณนายเอี่ยมใจ ณ สงขลา
ที่ดินดังกล่าว ได้ขายให้คนอื่นไปหมดแล้ว คงทิ้งไว้แต่ชื่อถนน ซอย เป็นอนุสรณ์เท่านั้น ระยะเวลาต่อมา
ในช่วงนี้การศึกษาของเยาวชนที่สะเดายังไม่เจริญพ่อแม่หรือผู้ปกครองส่วนมากไม่ค่อยมีส่วนส่งเสริมหรือ
สนับสนุนให้บุตรหลานของตนเรียนต่อในชั้นมัธยมหลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (ชั้นประถม
สูงสุดในขณะนั้น) ทั้งนี้เพราะไม่มีโรงเรียนระดับชั้นมัธยมประจำอำเภอ หากต้องการเรียนต่อก็ต้องไปเรียน
ที่ตัวจังหวัด ซึ่งห่างไกลออกไปถึง ๗๐ กิโลเมตร

การคมนาคมไปมาหาสู่กันก็ไม่สะดวก มีถนนสายหลัก ๆ อยู่เพียง ๓ สาย คือสายสะเดา – หาดใหญ่
สายสะเดา – ปาดังเบซาร์ และสายสะเดา - ด่านนอก มีรถยนต์วิ่งรับส่งผู้โดยสารอยู่เพียงสายละ ๒ - ๓ คัน
เท่านั้น ยังไม่มีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้ อาคารบ้านเรือน และร้านค้าในตัวตลาดยังใช้ตะเกียงเจ้าพายุให้แสง
สว่าง บริเวณรอบ ๆ ตัวตลาดสะเดาเป็นสวนยางและป่าไผ่ ไม่มีบ้านเรือนและตึกกรมบ้านช่องอยู่กัน
หนาแน่นเหมือนอย่างปัจจุบันนี้

ผู้เขียนมาอยู่สะเดาในสมัยที่นายผาสุก ช่างชุม เป็นนายกเทศมนตรี นายยอด มณีรัตน์ และ นาย
ประศาสน์ อุดมศักดิ์ เป็นเทศมนตรี นายเจิม ปาณชู เป็นปลัดเทศบาลฝ่ายอำเภอมิ ร.ต.อ.หวน มุตตาหาราช
เป็นนายอำเภอ ร.ต.อ.วิชัย คุมรสุนทร เป็นผู้บังคับกองตำรวจภูธร นายสุภัทร คลีจาย เป็นนายด่านศุลกากร
และ ร.ต.อ.ไพโรจน์ อุมหชาติ เป็นหัวหน้าตรวจคนเข้าเมืองสะเดา โดยเฉพาะคนหลังสุดถูกโจรจีน
คอมมิวนิสต์มาลยาจับตัวไปที่ริมชายแดนไทย - มาเลเซีย ใกล้ด่านพรมแดนสะเดา (ฝั่งมาเลเซีย) เมื่อปี พ.ศ.
๒๔๕๐ ในสมัยนายชูชัย สุวรรณรังสี เป็นนายอำเภอ และหายสาบสูญไปจนกระทั่งบัดนี้ เชื่อว่า มีคนอีก
จำนวนมากที่ไม่เคยทราบเรื่องนี้มาก่อน

เปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตำบลสะเดา จังหวัดสงขลา

เดิมเทศบาลตำบลสะเดา ซึ่งเป็นพื้นที่กว้างมากถึง ๓๕๕ ตารางกิโลเมตร ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงเขตใหม่เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๖ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ ลดพื้นที่เหลือเพียง ๘๗ ตารางกิโลเมตร

ที่ตั้งและอาณาเขตที่เปลี่ยนแปลงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงคือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลปริง อำเภอสะเดา

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา

สภาพทางภูมิศาสตร์

ลักษณะของพื้นที่ สภาพทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาข้อม ๆ ติดต่อกัน มีแม่น้ำไหลผ่าน ๒ สาย คือ คลองอุตะเขาไหลผ่านทางทิศตะวันออกและคลองเล่ไหลผ่านทางทิศตะวันตก แม่น้ำทั้งสองสายไหลมาบรรจบกันกับเส้นแบ่งเขตเทศบาลตำบลสะเดากับตำบลปริง ดังนั้นฝั่งแม่น้ำทั้ง ๒ สาย จึงเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง

ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิอากาศ

มีฝนตกพอประมาณจนถึงตกหนัก อากาศไม่ร้อนและไม่หนาว เพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งจะพัดผ่านในเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านในเดือนกันยายน - มกราคม ผลผลิตทางการเกษตรคือ ยางพารา